

JAN NILSSON

HEMSKHETER

QVILLE, SVENNEBY OCH BOTTNA

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I QVILLE HÄRAD BOHUSLÄN

Källmaterial

3

HÄSTSTÖLD

BEGÅNGET: 1850

GÄRNINGSMAN: HEMMASONEN ANDREAS CHRISTIANSSON
I KLEF

Utdrag ur domboken från Qville Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Qville, Svenneby och Bottna.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

v278231.b9210

Protokoll hållet vid Urtima Ting med Qville Härad på Rabbalshede d 1 November 1850

No 2

Uti skrifvelse af den 15 nästvikne månad hade Krono Länsmannen inom Häradet A: Pettersson anmält, det han samme dag, gripit och i Häradsfängelset insatt Hemmasonen Andreas Christiansson från Klef inom Qville församling, för det han skall, Måndagen den 7 i samma månad, från Bonden Anders Svensson i Staby tillgripit ett, på bete å marken utsläpt hästskreatur; i anledning hvaraf och sedan denna dag blifvit utsatt för anställande af ransakning härom, samt Krono Länsmannen antydt, att härtill hafva inkallat ej mindre Målsägaren, än afven de öfrige personer, hvilkas hörande han ansåg kunna lända till uplysning i saken; så inställde sig, sedan Rätten sammanträd, Krono Läns: Pettersson, i egenskap af almän Åkl, och Målsägaren Anders Svensson personligen, hvarefter den tilltalade från häktet förhäftades.

Rörande förloppet vid nu angifne stöld, berättade Anders Svensson, att då han, sent å aftonen den 7 nästvikne månad, skolat intaga sina hästar, hvilka under dagen gått på bete å inägorna af hans hemman Staby, inom Qville församling, hade ett hästskreatur, rödt till färgen och tre år gammalt, saknats, hvarföre Målsäg, som vid anställd undersökning efter kreaturet på ägorna till angränsande hemmanen, väl icke återfunnit detsamma, men deremot på hemmanet Klef erhållit underrättelse, att tillt Andreas Christiansson vid skymningen samma dag aflägsnat sig från hemmet utan att sedermera återkomma, fatta misstanke mot honom för tillgrepp af hästen, och derföre, då Målsäg förmodat, att den tillt för att afyttra hästen begifvit sig till Hellemons marknad på Dahlsland, som påföljande dag börjats, äfven tidigt på morgonen sistnämnde dag begifvit sig till samma marknad, der jemväl den underrättelse erhållits, att tillt Andreas Christiansson å marknaden bortbyttat ett hästskreatur hvilket, efter den beskrifning vid bytet derå närvarande personerna derå lemnat, liknat det Målsäg fränstulne, och skulle innehafvas af Hemmansägaren Carl Apelgren på Norrmanneröd inom Ryrs (Lane-Ryrs) församling, hos hvilken Målsäg äfvern återbekommit det stulna hästskreaturet, som i dag till tingsstaden medförts och af Nämnden uppskattades till 83 Rdr 16 sh Bco.

Tilltalade Andreas Christiansson berättade rörande sin ålder och förra lefnadsomständigheter: att han vore född den 24 Juni 1825 på hemmanet Bärby inom Svarteborgs församling, hvarest hans föräldrar Christer Andersson och hans hustru Malena Olsdotter då varit bosatte; att han fortfarande vistats hemma hos föräldrarna, så väl under sin tid de qvarbott på hemmanet Bärby, som sedan de flyttat till hemmanet Klef, inom Qville församling, af hvilket hemman fadern för trenne år tillbaka inköpt 1/4 mtl; att han väl lärt att läsa, men icke anmält sig till begående af den H: Nattvarden, samt att han aldrig tillförne varit för brott tilltalad mindre straffad.

Beträffande nu åtalade tjufnaden, upgaf Andreas Christensson, att han, efter fattadt beslut att från Målsäg tillgripa ett hästskreatur dels för att dermed fortskaffa sig sig till Hellemons marknad dels ock genom detsammans försäljning förskaffa sig penningar, samt å aftonen den upgifna dagen begifvit sig till Målsäg gård, och ingått i dennes, vid tillfället olåsta stall, hvarest han utvalt en af hästarne och, sedan han aftagit grimman och låtit densamma qvarligga i spiltan, påsatt hästen att för sådant ändamål medtaget betsel, hvarefter han skyndsamt begifvit sig å väg till förenämnda marknadsplats dit han anlant tidigt på morgonen påföljande dagen och efter en stunds uppehåll till en okänd karl bortbyttat det stulna hästskreaturet, hvars ålder han vid bytet uppgifvit till fyra år, mot en något mindre häst men af gröfvare kroppsbyggnad, som föregifvits vara 13 år gammal, och erhållen mellangift af 10 Rdr Rgs; då han längre fram på dagen å marknaden varseblifvit Målsägaren och derföre trott sig vara efterspanad, han genast begifvit sig å hemvägen, men vid Dältorps gästgifvaregård, belägen 3/4 mil från marknadsplatsen, ingått för att köpa sig mat emedlertid utanför stugan bundit den tillbytte hästen, hvilken, medan Andreas Christensson der uppehållit sig, slitit och bortsprungit, så att den tillt, som icke vågat uppehålla sig med hästens efterföljande, måst till fots tillryggalägga återstående delen af vägen till hemmet, der han uppehållit sig, till dess han den 15 sistl månad, af Åkl häktats. Andreas Christensson, som förmälde sig sedermera ej hafva erhållit någon underrättelse om den tillbytte hästen, efter hvilken han ej eller vågat anställa efterforskningar, för att ej derigenom mot sig väcka misstankar om nu åtalade stöld, förnekade, under åberopande af denna sin berättelse, att hafva verkställt stölden då det stulna kreaturet gått på bete å marken.

Åkl åskade i anledning häraf, vittnesförhör med Niklas Nilsson och Christian Johansson å Däfvland, Magnus Berggren å Smedviken och Olof Andersson i Staby, hvilka vara tillstädes; Och som laga jäf emot dem hvarken anfördes eller kunde utrönas, tillställdes de vittneseden aflägga; varnades mot edens missbruk, hördes serskilt och berättade:

1o Niclas Nilsson: att då vt, tillsammans med följande vt, Christian Johansson, tidigt på morgonen, den 8 nästvikne månad, varit stadd på väg till Hellemons marknad, hade de, nära Dältorps gästgiveri, före sig på vägen varseblifvit en ridande mansperson, som då vittnena farit honom förbi, vänt sig åt sidan i tydlig afsigt att icke blifva igenkänd men i hvilken vittnena dock igenkänd tillt Andreas Christiansson; att vt, som i anledning häraf noga betraktat det hästskreatur, hvarpå den tillt ridit, funnit detsamma så fullkomligt likna den häst Målsägaren idag till tingsstaden medfört och vt här besett, att vt ansåg sig med full visshet kunnat intyga, att det varit samma kreatur hvarpå den tilltalade vid omvittnade tillfälle ridit; samt att vt senare den förut omvittnade dagen sett Andreas Christiansson på Marknaden, då han dock ej innehaft någon häst. Upprepadt och vidhållet.

2o: Christian Johansson: att vt, på samma gång med föregående vt, Niclas Nilsson, sett Andreas Christensson på vägen till Hellemon rida samma hästskulptur Målsäg i dag vid Tingsstaden förevisat; samt att vt senare på marknadsdagen å Hellemon sett en annan, för vt okänd, karl leda samma häst häst. Upprepadt och vidhållet.

3o: Magnus Berggren: att vt, som den 8 nästvikne månad besökt den på Hällemon då hållna marknad, derstädes flera gånger på förmiddagen sett Andreas Christiansson innehafva ifrågavarande hästskulptur, Upprepadt och vidkänt.

4o Olof Andersson: att vt, som är närmaste granne med med Målsägaren, igenkänner det nu vid tingsstaden förevisade hästskulptur för att vara denne tillhörigt; att vt, sent å aftonen den 7 nästvikne månad, sett samma skulptur jemte Målsägarens öfrige hästar beta å hans inägor; samt att den tilltalade, vid häktningen, i vittnets och Gästgifvaren Magnus Kjellstorp på Rabbalshede närvaro, omtalat hela förloppet vid stölden, och då jämväl erkänt, att han tillgripit skulpturen ute å marken. Upprepadt vidkänt.

I anledning af detta senare vittnesmål, förekallades Magnus Kjellstorp, som var närvarande vid Rn, och tillstädes, då jäf emot honom hvarken anfördes eller kunde utrönas, vittneseden aflägga, varnades mot edens missbruk och berättade: att tillt Andreas Christiansson i vts och Olof Anderssons närvaro omtalat hela förloppet vid nu åtalade stöld, samt då erkänt, att han tillgripit skulpturen ute å marken. Upprepadt och vidkänt.

Bland vittnena äskade Niklas Nilsson, Christian Johansson och Olof Andersson ersättning för sin inställelse å tinget, under uppgift, de tvenne förstnämnde att hit hafva 3/4 mil och Olof Andersson 1/4 mil; och förständigades de, att derom afbida Hds Rns utlåtande i slutliga utslaget.

Med anledning af Olof Andersson och Magnus Kjellstorps ofvan antecknade vittnesberättelser medgaf väl tillt Andreas Christiansso, att han för dem erkänt sig hafva tillgripit hästen ute å marken, men kunde icke redogöra för orsaken till samma erkännande, hvars sanningsenlighet han fortfarande förnekade.

Åkl företedde härefter för den tillt följande prestbevis:

"Hemmasonen Andreas etc (Litt C)

efter hvars uppläsande så väl Åkl som Målsäg äskade sakens uppskjutande ej mindre för att få Hemmansäg Carl Apelgren deri hörd än äfven blifva i tillfälle inkalla vittnen för bestyrkande af angifvelsen, det Andreas Christiansson verkställt stölden, då skulpturen gått på bete å marken.

Beslut

Hds Rn uppskjuter ransakningen till urtima ting å Lördagen den 16 innevarande månad, då Åkl och Målsäg, den senare vid vite af 3 Rdr 16 sh, böra sig åter inställa, och dertill Åkl ej mindre må hafva inkallat Carl Apelgren, att i saken höras än äfven vara försedde med den bevisning, hvaraf han vill sig i saken begagna. Skolande Andreas Christiansson fortfarande i Häradsfängelset förvaras.

Som ofvan

På Härads Rättens vägnar

efter förordnande

J O Bååth

v278231.b9170

Litt: C

Hemmasonen Andreas Christensson från Klef i Qville socken är född den 24 Juni 1825 (=Tjugofem), har svag Christendomskunskap och oklandrad frejd samt är icke admitterad till H. Nattvard. Attest

Qville den 18 October 1850.

Ljungberg

Kyrkoherde.

No 26

Protokoll hållet vid Urtima Ting med Qville Härad å Rabbalshede den 16 November 1850

Närvarande Rättens ledamöter:

Undertecknad vice Häradshöfding t: f: Domhafvande	
Häradsdomaren	Petter Carlsson i Kärraby
Nämndemännen	Aron Axelsson i Tressvall
"	Andreas Nilsson i Gillingsmarken
"	Christian Kjellstorp i Hala
"	Christian Andersson i Snibe
"	Olof Johansson i Hakeröd
"	Johan Olsson i Öhn

...

1850 den 16 November

No 2

Vid förnyad behandling af det från Urtima tinget den 1 innevarande månad till denna dag uppskjutna ransakningsmål ang Andreas Christensson från Klef, af Krono Länsman A: Pettersson tilltalad och häktad för stöld från Bonden Anders Svensson i Staby, inställde sig så väl Åkl som Målsäg, i egne personer, hvarjemte fs: Nämndemannen Carl Niklas Apelgren från Norrmanneröd inom Westra Ryrs församling och Lane Hd, hvilken, enligt Hds Rns föreskrift uti sista beslutet skulle inkallas för att i saken höras, nu jemväl personligen tillstädeskom derefter tillt Andreas Christensson från häktet förhäftades.

Apelgren uppgaf, att han å första dagen af Hellemons marknad der sammanträffade med Andreas Christiansson, som vid tillfället varit välklädd och föregifvit sig vara Hemmanägare inom Naverstads församling och Bullarens Härad, samt föregifvit, att han ämnade sälja eller bortbyta ett hästskreatur som han vid tillfället medhaft, och upgifvit vara fyra år gammalt; att Apelgren, som infunnit sig å marknaden förnämligast i den afsigt att mot ett äldre hästskreatur få tillbyta sig ett yngre, erbjudit Andreas Christiansson byte, hvarom slutligen så öfverenskommits, att Apelgren erhållit ifrågavarande hästskreatur emot ett annat 13 år gammalt, något mindre till vexten men af gröfre kroppsbyggnad samt utgifven mellangift af 10 Rdr Rgs; att sedan Apelgren, dagen efter marknaden, begifvit sig till sitt hem, Anders Svensson der infunnit sig och tillkännagifvit, att det skreatur Apelgren fått varit homom fränstulet, hvarföre Anders Svensson, mot lemnad förbindelse, återbekommit detsamma.

Tilläggande Apelgren, det han vid bytet ej haft skäl misstänka Andreas Christiansson på oärligt sätt åtkommit kreaturet, samt att det pris, hvatför Apelgren bekommit detsamma åtminstone ej vid bytestillfället kunnat anses mindre än hästens värde, enär detsamma då varit hopfallen, ställt fötterna nära ihop och krökt ryggen, hvilket hos en ung häst lika snart kunnat vara ett tecken till fel, som bevis derpå att, på sätt sedermera visade sig hafva varit förhållandet med ifrågavarande skreatur, detsamma blifvit hårdt ansträngt och en längre tid saknat föda.

För bestyrkande af dessa uppgifter åskade Apelgren vittnesförhör med Hemmansägaren Olof Svensson i Tengelsröd, Olof Johansson i Torp och Lars Johansson i Nöthult alla inom Norra Ryrs församling, angående hvilka personers frägd han åberopade innehållet af följande prestbevis:

1. Litt: A; 2. Litt: B: och 3. Litt: C:

efter hvars uppläsande Olof Svensson, Olof Johansson och Lars Johansson, emot hvilka jäf hvarken anfördes eller kunde utrönas, tillstaddes vittneseden aflägga, varnades mot edens missbruk, hördes serskilt och berättade:

1o Olof Svensson: att vt, som den 8 i nästvikne månad, besökt då hållna marknaden på Hellemon, jemte följande vittnen närvarit då Apelgren af Andreas Christiansson tillbytat sig ifrågavarande hästskreatur, hvilket, då bytet skedde, haft dåligt utseende samt varit hopfallit och krökryggigt, så att vt befarat, det kreaturet varit med något fel behäftadt, samt derföre ansett att Apelgren gjordt mindre gott byte. Upprepadt och vidkänt.

2o Olof Johansson: att vt likaledes närvarit, då Apelgren af Andreas Christiansson, som vid tillfället föregifvit sig vara Hemmansägare inom Naverstads församling, tillbytat sig ifrågavarande hästskreatur emot ett annat, om 13 år äldre och 10 Rdr Rgs i mellanavgift, och tycktes det hästskreaturet Apelgren fått då hafva varit dåligt och illa behandladt. Upprepadt och vidkänt.

3o Lars Johansson: afgaf till alla delar lika berättelse med Olof Johansson, som, upprepad, jemväl at detta vittne vidhölls.

Vittnena åskade ersättning för 5 1/2 mils tingsresa.

Tillt Andreas Christiansson vitsordade Apelgrens och vittnenas uppgifter angående bytet, samt erkände nu, det han från Anders Svensson tillgripit hästskreaturet då detsamma gått på bete å Målsägarens inägor; hvilket han föregaf sig på andra personers inrådan förut hafva förnekat.

I grund af hvad sålunda blifvit styrkt, ansåg sig Apelgren äga full orsak påyrka ej allenast att blifva från allt ansvar fri, utan

jemväl att antingen af Anders Svensson återfå det hästskulptur han redligen sig tillbyttat eller af denna återbekomma det värde Apelgren derföre utgifvit, beräknadt med 66 Rdr 32 sh Bco för det hästskulptur Apelgren bortbyttat och sedan ej återfått samt 6 Rdr 32 sh s:m: fs utgifne mellangiften, samt derjemte erhålla godtgörelse för sin inställelse å Tinget, dit Apelgren uppgaf sig hafva 5 1/2 mil; hvilket ersättningspåstående för så vidt det vore mot honom riktadt, Anders Svensson bestred, under yrkande, att, utan lösen, återfå det honom fränstulna skulpturet samt derjemte varda ersatt för sine kostnader å rätttegången. Apelgren inlemnade härefter följande prestbevis:

"F.d. Nämndemannen etc (Litt: D:)

efter hvars uppläsande, Åkl öfverlemnade saken till Rns pröfning, under yrkande, det Andreas Christiansson, för erkända tillgreppet, och f: Nämndem Apelgren för handel med misstänkt person, måtte ådömas det ansvar Lagen för dylika brott utsätter. Då vidare ej förekom, fingo parterna afträda medan Hds Rn öfverlade om följande, för dem återkallade, aflagde

Utslag

Alldenstund, hvad först angår tilltalade Andreas Christiansson, han, genom egen och frivillig, af förekomne omständigheter styrkt bekännelse är lagligen tillvunnen, att hafva, Måndagen den 7 nästvikne månad, å ägora till Anders Svenssons hemman Staby inom Qville församling, olofligen tillgripit ett på bete utsläpt hästskulptur, i värde uppskattadt till 83 Rdr 16 sh Bco; fördensull pröfvar Hds Rn, med stöd af 43 Cap 1§ M:B: samt 19 och 43 punkterna af Kungl förklaringen den 23 Mars 1807, rättvist döma Andreas Christiansson, som, Rn veterligen, ej tillförne för brott af dylik beskaffenhet undergått bestraffning, att, sedan han i tvenne timmar stått att skamma med en påle, afkräffas med fyratio par spö, tre slag af paret*, samt derefter å en Söndag stånda uppenbar kyrkoplikt i Qville församlings kyrka.

Beträffande dernäst f: Nämndem Carl Niklas Apelgren, så enär Andreas Christiansson som sjelf upgifvit, hvad jämväl genom vittnen är vardet styrkt, att Apelgren å öppen marknad af Andreas Christiansson tillbyttat sig det stulna hästskulpturet, utan att anledningar förekommit, utmärkande, det Apelgren tjufnaden afvetat eller haft orsak densamma misstänka, pröfvar Hds Rn lagligt, med stöd af 49 Cap 2§ ofvanåberopade Balk, honom från ansvar i saken frikänna.

Widkommande slutligen ej mindre Anders Svenssons yrkande, att, utan lösen, återbekomma det honom sålunda olagligen afhända hästskulpturet, än äfven Apelgrens påstående att dervid ? bibehållen eller af Målsäg tilldömd lösen derföre, motsvarande värdet af det hästskulptur han derföre lemnat jemte mellangiften, förklarar Hds Rn, jemlikt nyspåropade lagrum, jämfördt med 1 Cap 3§ H:B:, Andres Svensson, i grund af hans obestridda och styrkta äganderätt till samma stadna skulptur, berättigad, att detsamma, utan utgifvande lösen, återtaga och behålla samt tillförpligtat tillt och Andreas Christiansson att ersätta ej mindre Målsägarens kostnader å rätttegången med 6 Rdr 32 sh, än äfven dels Apelgren värdet af det hästskulptur han bortlagtat och mellangiften tillhoppa upgående till 73 Rdr 16 sh, äfvensom Apelgrens inställesekostnad med 5 Rdr, dels och i saken hörde vittnen för deras inställelse med 32 sh till hvardera af Niklas Nilsson och Christian Johansson i Dåfveland, 16 sh till Olof Andersson i Staby samt 5 Rdr alt Bco till hvardera af Olof Svensson i Tengelsröd, Lars Johansson i Nöthult och Olof Johansson i Torp. Den, som etc (Besvärshänvisning för häktad)

Sedan Andreas Christiansson mot utslaget anmält missnöje, förständigade Hds Rn, det skulle han till Länsfängelset införskaffas, dit Rns prot och utslag i saken komme att ofördröjligen öfversändas. Som ofvan efter förordnande
J O Bååth

v278231.b9310

Litt A

Hemmansegaren Olof Svensson i Tengelsröd får härigenom det bevis, att han, född enligt anteckning den 8 October 1814 (Fjorton), är medlem af Norra Ryrs församling och med tillträde till den hel Nattvarden förenar en oklandrad vandel. Uddevalla den 14 November: 1850.

G. D. Björck

P:l:

v278231.b9320

Litt B

Hemmansegaren Olof Johansson i Torp får härigenom det bevis, att han, född enligt anteckning den 2 October 1816 (Sexton), är medlem af Norra Ryrs församling och med tillträde till den hel Nattvarden förenar en oklandrad vandel. Uddevalla den 14 November: 1850.

G. D. Björck

P:l:

* Det sistnämnda bestod av spöslitning för män och risning för kvinnor. En man kunde högst dömas till "40 par spö, 3 slag av paret". Då fick hans rygg mottaga 120 slag av två sammanbundna, drygt meterlånga spön som byttes efter vart tredje slag. På personer som skulle slita spö eller ris fästes händerna vid en påle så högt att tårna nätt och jämt vidrörde marken. Ryggen var bar.

v278231.b9330

Litt C

Hemmansegaren Lars Johansson i Nörhult får härigenom det bevis, att han, född enligt anteckning den 13 December 1814 (fjorton), är medlem af Norra Ryrs församling och med tillträde till den hel Nattvarden förenar en oklandradandel. Uddevalla den 14 November: 1850.

G. D. Björck

P:l:

v278231.b9340

Litt D

F.d. Nämndemannen, Hemmansegaren Carl Nicl Apelgren i Norrmanneröd får härigenom det bevis, att han, född enligt anteckning den 3 Juli 1802 (hundradetvå), är medlem af Norra Ryrs församling och med tillträde till den hel Nattvarden förenar en oklandradandel. Uddevalla den 14 November: 1850.

G. D. Björck

P:l:

v278232.b3660

1851 den 25 Januari

No 119

Sedan Hds Rn, genom utslag den 16 November nästlidne år, uti mål ang Krono Länsmannen A. Pettersson, å tjänsten vägnar, väkt åtal emot Andreas Christiansson i Klef, för stöld, ålagt den tilltalade, att efter utstånden öfrig bestraffning, å en Söndag stånda uppenbar kyrkoplikt uti Qville församlings kyrka, så företrädde nu Krono Länsmannen Pettersson och anmälde, det Andreas Christiansson, då han för sådan orsak, nästlidne Söndag i Qville kyrka inställts, vägrat att kyrkoplikten undergå, hvarföre Kr Länsmannen funno sig föranlåten derföre mot honom påyrka laga ansvar.

Sedan Andreas Christiansson från Hds häktet förhämmtats, berättade Krono Rättaren Christian Nilsson, som honom vid tillfället då kyrkoplikten skulle undergå bevakat, att, oaktadt så väl Herr Kyrkoherden Jungberg, vid förhöret före Andreas Christianssons inställande på pliktrummet, som äfven, sedermera i kyrkan, Christian Nilsson underrättat och tillsagt honom derom, att han, under Gudstjensten, borde fatta å den framsatte pliktpallen, Andreas Christensson likväl sådant underlåtit och under hela Gudstjensten förblifvit stående å gången bredvid pliktpallen, af hvilken anledning, så vidt Christian Nilsson egde sig bekant, tjensteförrättande predikanten, Comministern B: Jönsson, efter Gudstjenstens slut tillsagt, att aflösning icke kunde Andreas Christiansson meddelas.

Andreas Christiansson medgaf väl, att han under Gudstjensten icke hållit på pliktpallen, utan stått bredvid densamma med ena handen, stödjande sig derå, enär han ansett det vara ligkiltigt om han fattat på eller stått bredvid densamma, men förmälde sig icke hafva vägrat att undergå kyrkoplikten, hvilken deremot af Comminister Jönsson blifvit honom vägrad.

Härefter aflade Hds Rn, efter öfverläggning o afsade följande

Beslut

Hds Rn, som, före sakens pröfning, anser nådigt inhämta Comminister Jönssons utlåtande deri, uppskjuter för sådan orsak densamma till sista rättegångsdagen af detta ting eller Måndagen den 3dje instundanade febr; då Åkl och Christian Nilsson böra sig åter inställa, och dertill Åkl må till Rn kalla Comminister Jönsson eller begära hans utlåtande i saken.

1851 den 3 Februari

No 126

Jemlikt Hds Rns beslut den 25 i nästvikne månad, antecknad under No 119 här ofvan af denna Dombok uti mål angående af Krono Länsmannen A. Pettersson väkt åtal emot Drängen Andreas Christiansson i Klef, för vägran att undergå ådömd kyrkoplikt, företogs samma sak nu åter till handläggning dervid Åkl sig inställde och Andreas Christiansson från Häradshäktet förhäftades.

Comministern Jönsson, som å denna dag skulle i saken höras, men nu anmäldes vara af sjukdomsförfall från inställelse hindrad, lät till Rn ingifva följande skriftl anförande:

Till Qville Hds Wällofliga etc (Litt: F:)

efter hvars uppläsande Åkl ifrån Herr Kyrkoherde Jungberg ingaf följande:

"Embets utlåtande (Litt G)

KronoRättaren Christian Nilsson före kallades härefter, och då laga jäf emot honom hvarken anfördes eller kunde utröna, tillstaddes vittneseden aflägga, varnades emot edens missbruk, samt intygade: att han, ej blott förut under färden till Kyrkan, utan jemväl då Andreas Christiansson der inställdes för kyrkopliktens undergående, tillsagt denne, att han, under Gudstjensten borde förblifva sittande å den framsatte pliktpallen, hvilket Andreas Christiansson dock nekat, under yttrande, att han icke ansåg sig pliktig att sitta på pallen, emedan det Utslag, hvarigenom kyrkoplikten honom ålagt, innehölle, att han skulle "stånda" kyrkoplikt; och hade Andreas Christiansson jemväl under hela Gudstjensten förblifvit stående på gången, en stund bredvid pliktpallen, en annan åter på något afstånd från densamma. Upprepadt och vidkänt.

Andreas Christiansson förmälde sig fortfarande hysa den åsigt, att han icke varit skyldig sitta på pliktpallen, då förberörde Utslag ej innehöll att han skulle sitta kyrkoplikt, samt yrkade derföre att från ansvar varda fri.

Då vidare ej förekom fingo parterna afträda medan Hds Rn öfverlade om följande, för dem åter kallade, afsagde

Utslag

Alldenstund, enligt stadgandet uti 9 Cap Kungl Kyrkolagen, jämförd med Kungl Brefvet den 11 Mars 1775 till kyrkopliktens undergående hörer, att den sakfällde förut under Gudstjensten vistas å en serskild så kallad pliktepall, att derigenom från den öfriga församlingen utmärkas, till dess han, efter undfängen förlåtelse för sitt brott, åter till gemenskap med henne uptages, samt vägran å brottslingens sida, att, vid kyrkopliktens undergående, uti nämnde hänseende ställa sig sig samma föreskrifter till efter rättelse, således måste såsom lagstridig motsträfvighet anses; fördenskull ock då, enligt KronoRättaren Christian Nilssons intyg, tillt Andreas Christiansson, som, Söndagen den 19 nästvikne månad inställts i Qville kyrka för undergående af sådan kyrkoplikt, visat motsträfvighet att underkasta sig densamma i det att han, ehuru derom tillsagd, vägrat att under Gudstjensten sitta å den framsatta pliktpallen, pröfvar Hds Rn, med stöd af 10 mom 43 punkt af Kungl Förklaring den 23 Mars 1807, rättvist döma Andreas Christiansson, att derföre undergå åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, efter verkställighet hvaraf han till kyrkopliktens undergående ånyo har å vederbörlig art inställas.

Skolandes emedlertid Andreas Christiansson till Länsfängelset införpassas, der Hds Rn prot och utslag i saken kommer att honom tillhandahållas.

Besvärshänvisning för häktad.

(Litt F)

Till Qville Härads Wällofliga Tingsrätt

Genom Hr Commissarien A: Pettersson kallad till inställelse, för att höras angående Tjufven Andr. Christiansson från Klef den 19 Jan då vägrad skrift och aflösning, är jag genom påkommet hemorrhoidal sjukdomsanfall ur stånd att mig på den föresatta dagen personl inställa, heldst genom större mödanade vid nu börjad dupplication tillståndet försvårats.

Jag torde därför skriftligen få meddela, hvad eljest muntligen skolat yttrats.

Nämnde Söndag, vid ankomsten till Qville, underrättades jag om Kyrkopligten; vid framträdandet för altaret kastade jag ögat nedåt kyrkan, blef varse pligtepallen, men ingen derpå stående eller sittande; flere gånger från altaret och slutl predikstolen förnyades detta, alltid med lika påföljd: pallen der; men ingen hade der sit rum. Dervidlag kunde jag ingenting göra; utan måste låta delinquenten vara der han var; i kyrkan eller utanför densamma, genom sit besynnerliga rum från församlingen afskiljd, eller med den sammanblandad - hvar han var måste jag låta honom vara - icke såg jag honom, och äfven om så varit, borde min hand icke komma vid honom.

Nu Nu stadgar K.K.O. cap 9 §4 att Kyrkoplikten skall ske på en söndag, under Högmässan, vid hvilket tillfälle den brottslige bör stå på en särdeles dertill förordnad pliktepall, ifrån den tid det ringes andra gången allt intill Gudstjenstens slut m.m. och K.R.R. Br till Landshöfd N.N. den 24 Maj 1701: det åligger den, som hafva att beställa med excentioner att hafva att noga inseende derpå, att de, som komma att undergå Kyrkoplikt, måge dervid visa sig i en sådan Klädedrägt som ej är förargelig, samt eljest i åtbörddor sig så förhålla, som tillbörligt är vid ett sådant tillfälle, och kan öfverenskomma med absolutions ?eter -- Af hvilka, utom flera, lagrum man kan sluta

1-) att delinquenten eller absolvendus ICKE får stå eller sitta, på Kyrkogolfvet eller annorstädes, der andre stå eller sitta, UTAN ALLDELES RÄTT PÅ PALLEN och icke bredvid eller bakom densamma;

2-) att han skall stå eller sitta der IFRÅN DEN TID DET RINGES ANDRA GÅNG

3-) ATT DET ÅLIGGER EXECUTIONSBETJENARIGEN att hafva inseende eller draga försorg derom, att ingenting förelöper, som kan åstadkomma förargelse, icke en gång med åtbörder, än med sjelfsvåldigt aflägsnande från pliktepallen och närmande till de ställen der församlingsborna sitta, eller handens eller fingrets eller hattens ditläggande istället för hela personen hvarest vidare följer, att, om sådant är excutionsbetjäningens åliggande, så är det vad, dess fel om något stridande sig tilldrager, - såvida det genom dess vaksamhet ? kunnat förekommas.

Att det vid ifrågavarande tillfälle ej så tillgick som åberopade lagrum stadga, såg hela Qville Församling o - och då det, som skall föregå, icke föregick, kunde naturligtvis det som skulle följa ej heller följa utan då Kyrkoplikten medelst ordentligt stående eller sittande PÅ PALLEN utblef, måste ock absolutionsacten uteblifva.

Det är dessutom vanligt, att å H.R.dom socknens bevis om Kyrkoplikstens undergående - och huru är det möjligt att någon kan gifva ett sådant bevis, då man med egna ögon såg att Kyrkopligten icke på sätt lag stadgas försiggår? Skall man skrifva en uppenbar lögn? Huru går det an? -

Orsaken hvarföre absolution vägrades torde sålunda inses, äfvensom hvems felet är. - Jag såg hvarken absolu?, eller någon af den som med exsentionen hafva att beställa, ej heller talade vid dem.

Litt G

Embets Utlåtande

År 1851 den 19 Januari inställdes hos mig häktade Andreas Christensson, hvilken samma dag skulle i Qville kyrka undergå uppenbar Kyrkoplikt för stöld. Enligt föreskriften i nu gällande Kyrko Handbok blef han härvid BEHÖRIGEN UNDERVISAD om ett upriktigt erkännande af sitt brott, och en hjertig ånger öfver synder samt TILL BÄTTRING FÖRMANAD; allt med afseende på de 3ne frågor han hade att med ja besvara, innan absolution honom meddeltes. Härvid tillades, att han i Kyrkan icke skulle visa sig fräck, utan förhålla sig stilla och anständigt. Vidare tillhörde det icke mig att å mitt rum hafva någon befattnings med honom. Under denna undervisning och förmaning visa han icke någon motvilja, utan var medgifvande i afseende på det som sades till honom; med det undgick icke min upmärksamhet, att han härvid förhöll sig kallt, hvilket i förening med ett verkligt bof _utseende icke lofvade någon säker förbättring för framtiden. Härom underrättade jag före Gudstjenstens början samma dag Hr Comminister Jönsson, sedan jag nämnt för honom, att den brottslige blifvit af mig undervisad och förmanad; utan att häraf något hinder kunde upstå mot hans absolution.-

Detta mitt omdöme om bemälte Andreas Christensson från Klef åberopades och icke, och kunde icke heller åberopas, då Com Jönsson redogjorde inför mig om den vägrade absolutionen, såsom någon orsak dertill. Men då det heter i Handboken, jemförd med Kongl Förklaringen af den 23 Mars 1807, 43dje punkten och 12te Mom., att DEN SOM KYRKOPLIKTEN SKALL UNDERGÅ, STÄLLES, EFTER KYRKO-ORDNINGENS INNEHÅLL, PÅ - icke bredvid - PLIKTRUMMET OCH SKALL SITTA Å PLIKTEPALLEN, och detta ställande å pliktrummet blifvit underlåtet, antingen genom den brottsliges tredska och motsträfvighet, vittnande om obotfärdighet i afseende på det begångna brottet, eller ock genom en oförsvärlig vårdslöshet och försumlighethet hos vederbörande Krono-betjening; så hade visserligen Herr Commministern, enligt min på Lag och Författningar grundade öfvertygelse, all anledning till vägran af denna aflösning, hellst orden lyda sålunda i Handboken OCH FRAMKALLAS den, som Kyrkoplikten skall undergå SEDAN - nemligen sedan han varit ställd på pliktrummet - I KYRKAN, VID SLUTET AF GUDSTJENSTEN I HÖGMESSAN, för att då skriftas och aflösas. -

Qville den 2 Februari 1851

? Jungberg

Kyrkoherde i Qville